

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย และอภิปรายผลการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) ซึ่งมุ่งเน้นอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม โดยการวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อดูว่าอัตราส่วนทางการเงินตัวใดและวิธีการบริหารจัดการอย่างไรที่มีผลต่อความสามารถชำระหนี้ได้ของสหกรณ์ออมทรัพย์ รวมทั้งทำนายถึงความสามารถชำระหนี้ได้ในอนาคต ตลอดจนมีการทดสอบสมมติฐานการวิจัยเพื่อดูว่าอัตราส่วนทางการเงินและวิธีการบริหารจัดการของสหกรณ์ทั้ง 2 กลุ่ม ส่งผลทำให้ความสามารถในการชำระหนี้แตกต่างกันหรือไม่ สำหรับการนำเสนอในบทนี้จะแบ่งเป็น 4 หัวข้อ ตามลำดับ ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผลการวิจัย
3. ข้อจำกัดของการวิจัย
4. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

สรุปผลการวิจัย

การนำเสนอสรุปผลการวิจัยแบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่ (1) สรุปผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย และ (2) สรุปผลการพัฒนาแบบจำลองฯ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

สรุปผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยทั้ง 13 สมมติฐาน พบว่า มีสมมติฐานการวิจัย 8 สมมติฐาน ที่ได้รับการสนับสนุน ส่วนที่เหลือ 5 สมมติฐาน ไม่ได้รับการสนับสนุน โดยผลของการทดสอบสมมติฐานการวิจัยสามารถสรุปได้ ดังนี้

1. สหกรณ์ออมทรัพย์ที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ จะมีอัตราส่วนลูกหนี้เงินกู้ทั้งสิ้น ต่อสินทรัพย์รวมสูงกว่าสหกรณ์ออมทรัพย์ที่สามารถชำระหนี้ได้ โดยอัตราส่วนที่สูงกว่านี้ส่งผลทำให้ความสามารถในการชำระหนี้ของสหกรณ์น้อยกว่า นอกจากนี้ ถ้าอัตราส่วนนี้เพิ่มขึ้น 1 หน่วย ประมาณได้ว่าโอกาส (odds) ของการชำระหนี้ได้จะลดลงร้อยละ 62.9 ถ้าตัวแปรอื่น ๆ ในสมการคงที่ ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานการวิจัยข้อ 1 ที่กำหนดไว้ว่า

“สมมติฐานการวิจัยข้อ 1 สหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีอัตราส่วนลูกหนี้เงินกู้ทั้งสิ้น ต่อสินทรัพย์รวมสูง จะมีความสามารถในการชำระหนี้ต่ำกว่าสหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีอัตราส่วนลูกหนี้เงินกู้ทั้งสิ้นต่อสินทรัพย์รวมต่ำ”

2. สหกรณ์ออมทรัพย์ที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ จะมีอัตราส่วนเงินกู้ภายนอก ต่อสินทรัพย์รวมสูงกว่าสหกรณ์ออมทรัพย์ที่สามารถชำระหนี้ได้ โดยอัตราส่วนที่สูงกว่านี้ส่งผลทำให้ความสามารถในการชำระหนี้ของสหกรณ์น้อยกว่า นอกจากนี้ ถ้าอัตราส่วนนี้เพิ่มขึ้น 1 หน่วย ประมาณได้ว่า โอกาสของการชำระหนี้ได้จะลดลงร้อยละ 35.8 ถ้าตัวแปรอื่น ๆ ในสมการคงที่ ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานการวิจัยข้อ 2 ที่กำหนดไว้ว่า

“สมมติฐานการวิจัยข้อ 2 สหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีอัตราส่วนเงินกู้ภายนอก ต่อสินทรัพย์รวมสูง จะมีความสามารถในการชำระหนี้ต่ำกว่าสหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีอัตราส่วนเงินกู้ภายนอกต่อสินทรัพย์รวมต่ำ”

3. สหกรณ์ออมทรัพย์ที่นำเงินกู้ยืมจากภายนอกส่วนใหญ่ไปให้สมาชิก จะมีความสามารถในการชำระหนี้ต่ำกว่าสหกรณ์ออมทรัพย์ที่ไม่ได้นำไปให้สมาชิก นอกจากนี้ ถ้าสหกรณ์เปลี่ยนจากการไม่ได้นำเงินกู้ยืมจากภายนอกส่วนใหญ่ไปให้สมาชิกเป็นนำไปให้สมาชิก ประมาณได้ว่าโอกาสของการชำระหนี้ได้จะลดลงร้อยละ 99.7 ถ้าตัวแปรอื่น ๆ ในสมการคงที่ ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานการวิจัยข้อ 3 ที่กำหนดไว้ว่า

“สมมติฐานการวิจัยข้อ 3 สหกรณ์ออมทรัพย์ที่ได้นำเงินกู้ยืมจากภายนอกส่วนใหญ่ไปให้สมาชิก จะมีความสามารถในการชำระหนี้ต่ำกว่าสหกรณ์ออมทรัพย์ที่ไม่ได้นำเงินกู้ยืมจากภายนอกส่วนใหญ่ไปให้สมาชิก”

4. สหกรณ์ออมทรัพย์ที่ไม่ได้นำประมาณการล่วงหน้าเกี่ยวกับกระแสเงินสด ได้มาและใช้ไปมาใช้ในการบริหารสภาพคล่องอย่างมีประสิทธิภาพ จะมีความสามารถในการชำระหนี้น้อยกว่าสหกรณ์ออมทรัพย์ที่ได้นำประมาณการล่วงหน้าฯ มาใช้นอกจากนี้ ถ้าสหกรณ์เปลี่ยนจากการได้นำประมาณการล่วงหน้าฯ มาใช้เป็นไม่ได้ นำมาใช้ ประมาณ ได้ว่า โอกาสของการชำระหนี้ได้จะลดลงร้อยละ 99.9 ถ้าตัวแปรอื่น ๆ ในสมการคงที่ ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานการวิจัยข้อ 4 ที่กำหนดไว้ว่า

“สมมติฐานการวิจัยข้อ 4 สหกรณ์ออมทรัพย์ที่ไม่ได้นำการประมาณการล่วงหน้าเกี่ยวกับกระแสเงินสดได้มาและใช้ไปมาใช้ในการบริหารสภาพคล่องอย่างมีประสิทธิภาพ จะมีความสามารถในการชำระหนี้น้อยกว่าสหกรณ์ออมทรัพย์ที่ได้นำการประมาณการล่วงหน้าเกี่ยวกับกระแสเงินสดได้มาและใช้ไปมาใช้ในการบริหารสภาพคล่องอย่างมีประสิทธิภาพ”

5. สหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีการขยายวงเงินกู้ และ/หรือ ขยายวงระยะเวลาชำระหนี้ ให้แก่สมาชิกมีผลกระทบต่อปัญหาสภาพคล่องของสหกรณ์ จะมีความสามารถในการชำระหนี้น้อยกว่าสหกรณ์ออมทรัพย์ที่ขยายวงเงินกู้ฯ ไม่มีผลกระทบต่อสภาพคล่อง นอกจากนี้ ถ้าสหกรณ์เปลี่ยนการขยายวงเงินกู้ และ/หรือ ขยายวงระยะเวลาชำระหนี้ให้แก่สมาชิกจากไม่มีผลกระทบต่อสภาพคล่องเป็นมีผลกระทบ ประมาณได้ว่า โอกาสของการชำระหนี้ได้จะลดลงร้อยละ 99.8 ถ้าตัวแปรอื่น ๆ ในสมการคงที่ ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานการวิจัยข้อ 6 ที่กำหนดไว้ว่า

“สมมติฐานการวิจัยข้อ 6 สหกรณ์ออมทรัพย์ที่ขยายวงเงินกู้ และ/หรือ ขยายวงระยะเวลาชำระหนี้ให้แก่สมาชิกมีผลกระทบต่อปัญหาสภาพคล่องของสหกรณ์ จะมีความสามารถในการชำระหนี้น้อยกว่าสหกรณ์ออมทรัพย์ที่ขยายวงเงินกู้ และ/หรือ ขยายวงระยะเวลาชำระหนี้ให้แก่สมาชิกไม่มีผลกระทบต่อปัญหาสภาพคล่องของสหกรณ์”

6. สหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีลูกหนี้ที่มีปัญหาส่วนหนึ่งมาจากนโยบายตอบสนองความต้องการเงินกู้ของสมาชิก โดยไม่คำนึงถึงผลกระทบต่อสภาพคล่องของสหกรณ์ เท่าที่ควร จะมีความสามารถในการชำระหนี้มากกว่าสหกรณ์ออมทรัพย์ที่ไม่มีลูกหนี้ที่มีปัญหาจากนโยบายตอบสนองความต้องการเงินกู้ของสมาชิก นอกจากนี้

ถ้าสหกรณ์เปลี่ยนจากไม่มีลูกหนี้ที่มีปัญหาจากนโยบายตอบสนองความต้องการเงินกู้ๆ เป็นมีลูกหนี้ที่มีปัญหาจากนโยบายดังกล่าว ประมาณได้ว่า โอกาสของการชำระหนี้ได้ จะลดลงร้อยละ 99.7 ถ้าตัวแปรอื่น ๆ ในสมการคงที่ ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานการวิจัย ข้อ 10 ที่กำหนดไว้ว่า

“สมมติฐานการวิจัยข้อ 10 สหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีลูกหนี้ที่มีปัญหาส่วนหนึ่ง มาจากนโยบายตอบสนองความต้องการเงินกู้ของสมาชิกโดยไม่คำนึงถึงผลกระทบต่อสภาพคล่องของสหกรณ์เท่าที่ควร จะมีความสามารถในการชำระหนี้้น้อยกว่า สหกรณ์ออมทรัพย์ที่ไม่มีลูกหนี้ที่มีปัญหาส่วนหนึ่งมาจากนโยบายตอบสนองความต้องการเงินกู้ของสมาชิกโดยไม่คำนึงถึงผลกระทบต่อสภาพคล่องของสหกรณ์เท่าที่ควร”

7. สหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีลูกหนี้ที่มีปัญหาส่วนหนึ่งมาจากนโยบายหารายได้ เพื่อนำมาจ่ายเงินปันผล โดยไม่คำนึงถึงผลกระทบต่อสภาพคล่องของสหกรณ์เท่าที่ควร จะมีความสามารถในการชำระหนี้้น้อยกว่าสหกรณ์ออมทรัพย์ที่ไม่มีลูกหนี้ที่มีปัญหา จากนโยบายหารายได้ นอกจากนี้ ถ้าสหกรณ์เปลี่ยนจากไม่มีลูกหนี้ที่มีปัญหาจากนโยบาย หารายได้ๆ เป็นมีลูกหนี้ที่มีปัญหาจากนโยบายดังกล่าว ประมาณได้ว่า โอกาส ของการชำระหนี้ได้จะลดลงร้อยละ 99.1 ถ้าตัวแปรอื่น ๆ ในสมการคงที่ ซึ่งสนับสนุน สมมติฐานการวิจัยข้อ 11 ที่กำหนดไว้ว่า

“สมมติฐานการวิจัยข้อ 11 สหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีลูกหนี้ที่มีปัญหาส่วนหนึ่ง มาจากนโยบายหารายได้ เพื่อนำมาจ่ายเงินปันผลโดยไม่คำนึงถึงผลกระทบต่อสภาพคล่อง ของสหกรณ์เท่าที่ควร จะมีความสามารถในการชำระหนี้้น้อยกว่าสหกรณ์ออมทรัพย์ ที่ไม่มีลูกหนี้ที่มีปัญหาส่วนหนึ่งมาจากนโยบายหารายได้ เพื่อนำมาจ่ายเงินปันผล โดยไม่คำนึงถึงผลกระทบต่อสภาพคล่องของสหกรณ์เท่าที่ควร”

8. สหกรณ์ออมทรัพย์ที่ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการบริหาร- การเงินจะมีความสามารถในการชำระหนี้้น้อยกว่าสหกรณ์ออมทรัพย์ที่ไม่ขาดบุคลากรๆ นอกจากนี้ ถ้าสหกรณ์เปลี่ยนจากไม่ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการบริหาร- การเงินเป็นขาดบุคลากร ประมาณได้ว่า โอกาสของการชำระหนี้ได้จะลดลงร้อยละ 98.5 ถ้าตัวแปรอื่น ๆ ในสมการคงที่ ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานการวิจัยข้อ 12 ที่กำหนดไว้ว่า

“สมมติฐานการวิจัยข้อ 12 สหกรณ์ออมทรัพย์ที่ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการบริหารการเงิน จะมีความสามารถในการชำระหนี้ต่ำกว่า สหกรณ์ออมทรัพย์ที่ไม่ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการบริหารการเงิน”

สรุปผลการพัฒนาแบบจำลองฯ

ในการพัฒนาแบบจำลองฯ พบว่า ตัวแปรอิสระที่ส่งผลต่อความสามารถชำระหนี้ของสหกรณ์ออมทรัพย์มีทั้งสิ้น 8 ตัวแปร ได้แก่

1. อัตราส่วนลูกหนี้เงินกู้ทั้งสิ้นต่อสินทรัพย์รวม
2. อัตราส่วนเงินกู้ภายนอกต่อสินทรัพย์รวม
3. เงินกู้ยืมจากภายนอกส่วนใหญ่สหกรณ์นำมาให้สมาชิกกู้
4. การประมาณการล่วงหน้าเกี่ยวกับกระแสเงินสดได้มาและใช้ไปของสหกรณ์ไม่ได้นำมาใช้ในการบริหารสภาพคล่องอย่างมีประสิทธิภาพ
5. การขยายวงเงินกู้ และ/หรือ ขยายวงระยะเวลาชำระหนี้ให้แก่สมาชิกมีผลกระทบต่อปัญหาสภาพคล่องของสหกรณ์
6. ลูกหนี้ที่มีปัญหาส่วนหนึ่งมาจากนโยบายตอบสนองความต้องการเงินกู้ของสมาชิกโดยไม่คำนึงถึงผลกระทบต่อสภาพคล่องของสหกรณ์เท่าที่ควร
7. ลูกหนี้ที่มีปัญหาส่วนหนึ่งมาจากนโยบายหารายได้ เพื่อนำมาจ่ายเงินปันผลโดยไม่คำนึงถึงผลกระทบต่อสภาพคล่องของสหกรณ์เท่าที่ควร
8. สหกรณ์ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการบริหารการเงิน

ผลจากการพัฒนาแบบจำลองฯ พบว่า มีอัตราการทำนายได้อย่างถูกต้องโดยรวมร้อยละ 97.9 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่สูง ดังนั้น แบบจำลองฯ ดังกล่าว จึงมีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการทำนายล่วงหน้าถึงความสามารถในการชำระหนี้ของสหกรณ์-ออมทรัพย์ต่อเจ้าหนี้เงินกู้ภายนอกในอนาคต

โดยสหกรณ์ออมทรัพย์สามารถนำข้อมูลอัตราส่วนทางการเงิน และวิธีการบริหารจัดการของสหกรณ์มาแทนค่าในแบบจำลองฯ ที่พัฒนาขึ้นนี้ จะทำให้ทราบถึงสถานภาพทางการเงินของสหกรณ์ ตลอดจนเป็นการเตือนภัยล่วงหน้าให้กับสหกรณ์ในการป้องกัน

และแก้ไขไม่ให้เกิดความเสี่ยงที่จะกระทบต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ โดยสามารถ
สรุปแบบจำลองฯ ในรูปสมการได้ดังนี้

$$P(Y) = 1/(1 + e^{-W})$$

กำหนดให้

$$P(Y) = \text{ความน่าจะเป็นของการเกิดเหตุการณ์}$$

$$W = 117.935 - .877 (X_1) - .407 (X_2) - 3.363 (X_3) - 4.879 (X_4) - 4.216 (X_5) - 5.573 (X_6) - 3.004 (X_7) - 3.413 (X_8)$$

$$e = \text{Exponential function}$$

$$X_1 = \text{อัตราส่วนลูกหนี้เงินกู้ทั้งสิ้นต่อสินทรัพย์รวม}$$

$$X_2 = \text{อัตราส่วนเงินกู้ภายนอกต่อสินทรัพย์รวม}$$

$$X_3 = \text{เงินกู้ยืมจากภายนอกส่วนใหญ่สหกรณ์นำมาให้สมาชิกกู้}$$

โดย $X_3 = 0$ ไม่ใช่ และ $X_3 = 1$ ใช่

$$X_4 = \text{การประมาณการล่วงหน้าเกี่ยวกับกระแสเงินสดได้มา}$$

และใช้ไปของสหกรณ์ไม่ได้นำมาใช้ในการบริหารสภาพคล่อง

อย่างมีประสิทธิภาพ โดย $X_4 = 0$ ไม่ใช่ และ $X_4 = 1$ ใช่

$$X_5 = \text{การขยายวงเงินกู้ และ/หรือ ขยายวงระยะเวลาชำระหนี้ให้แก่สมาชิก}$$

มีผลกระทบต่อปัญหาสภาพคล่องของสหกรณ์

โดย $X_5 = 0$ ไม่ใช่ และ $X_5 = 1$ ใช่

$$X_6 = \text{ลูกหนี้ที่มีปัญหาส่วนหนึ่งมาจากนโยบายตอบสนองความต้องการ}$$

เงินกู้ของสมาชิกโดยไม่คำนึงถึงผลกระทบต่อสภาพคล่องของสหกรณ์

เท่าที่ควร

โดย $X_6 = 0$ ไม่ใช่ และ $X_6 = 1$ ใช่

$$X_7 = \text{ลูกหนี้ที่มีปัญหาส่วนหนึ่งมาจากนโยบายหารายได้เพื่อนำมา}$$

จ่ายเงินปันผลโดยไม่คำนึงถึงผลกระทบต่อสภาพคล่องของสหกรณ์

เท่าที่ควร โดย $X_7 = 0$ ไม่ใช่ และ $X_7 = 1$ ใช่

X_8 = สหกรณ์ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการบริหารการเงิน
โดย $X_8 = 0$ ไม่ใช่ และ $X_8 = 1$ ใช่

ถ้าผลลัพธ์

$P(Y) \leq 0.5$ ทำนายว่าสหกรณ์ออมทรัพย์ไม่สามารถชำระหนี้ได้

$P(Y) > 0.5$ ทำนายว่าสหกรณ์ออมทรัพย์สามารถชำระหนี้ได้

อภิปรายผลการวิจัย

ในการอภิปรายผลการวิจัย เพื่อเสริมให้ผลงานวิจัยมีคุณค่าและเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมอย่างแท้จริง ผู้วิจัยได้นำผลงานวิจัย เอกสาร บทความ ตลอดจนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่เป็นผู้ที่มีความรู้มีประสบการณ์ในขบวนการสหกรณ์ออมทรัพย์ มาประกอบการอภิปรายผลในครั้งนี้ โดยแบ่งหัวข้อเป็น 2 ส่วน ได้แก่ (1) อภิปรายผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย และ (2) อภิปรายผลการพัฒนาแบบจำลองฯ ดังนี้

อภิปรายผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

จากผลของการทดสอบสมมติฐานการวิจัยทั้ง 13 ข้อ ตามกรอบแนวความคิด ส่วนที่ 1 และส่วนที่ 2 (ดูกรอบแนวความคิดที่ 2) สามารถอภิปรายผลได้ตามลำดับ ดังนี้

สมมติฐานการวิจัยข้อ 1 สหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีอัตราส่วนลูกหนี้เงินกู้ทั้งสิ้นต่อสินทรัพย์รวมสูง จะมีความสามารถในการชำระหนี้ต่ำกว่าสหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีอัตราส่วนลูกหนี้เงินกู้ทั้งสิ้นต่อสินทรัพย์รวมต่ำ

ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย พบว่า อัตราส่วนลูกหนี้เงินกู้ทั้งสิ้นต่อสินทรัพย์รวมมีผลต่อความสามารถชำระหนี้ได้ของสหกรณ์ออมทรัพย์ โดยสหกรณ์ออมทรัพย์ที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ จะมีอัตราส่วนลูกหนี้เงินกู้ทั้งสิ้นต่อสินทรัพย์รวมสูงกว่า และมีความสามารถในการชำระหนี้ต่ำกว่าสหกรณ์ออมทรัพย์ที่สามารถชำระหนี้ได้ (5% Trimmed Mean = 98.7839 และ 95.3166 ตามลำดับ) ซึ่งเป็น

การสนับสนุนสมมติฐานการวิจัยข้อ 1 นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับผลจากการศึกษานำร่อง โดยรายละเอียดการอภิปรายผลสามารถดูได้จากหัวข้อการศึกษานำร่อง

สมมติฐานการวิจัยข้อ 2 สหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีอัตราส่วนเงินกู้ภายนอก ต่อสินทรัพย์รวมสูง จะมีความสามารถในการชำระหนี้ต่ำกว่าสหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีอัตราส่วนเงินกู้ภายนอกต่อสินทรัพย์รวมต่ำ

ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย พบว่า อัตราส่วนเงินกู้ภายนอกต่อสินทรัพย์รวมมีผลต่อความสามารถชำระหนี้ได้ของสหกรณ์ออมทรัพย์ โดยสหกรณ์ออมทรัพย์ลูกหนี้ที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ จะมีอัตราส่วนเงินกู้ภายนอกต่อสินทรัพย์รวมสูงกว่า และมีความสามารถในการชำระหนี้ต่ำกว่าสหกรณ์ออมทรัพย์ลูกหนี้ที่สามารถชำระหนี้ได้ (5% Trimmed Mean = 41.6516 และ 17.2175 ตามลำดับ) ซึ่งเป็นการสนับสนุนสมมติฐานการวิจัยข้อ 2 นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับผลจากการศึกษานำร่อง โดยรายละเอียดการอภิปรายผลสามารถดูได้จากหัวข้อการศึกษานำร่อง

สมมติฐานการวิจัยข้อ 3 สหกรณ์ออมทรัพย์ที่ได้นำเงินกู้ยืมจากภายนอกส่วนใหญ่ไปให้สมาชิกกู้ จะมีความสามารถในการชำระหนี้ต่ำกว่า สหกรณ์ออมทรัพย์ที่ไม่ได้นำเงินกู้ยืมจากภายนอกส่วนใหญ่ไปให้สมาชิกกู้

ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย พบว่า การนำเงินกู้ยืมจากภายนอกส่วนใหญ่ไปให้สมาชิกกู้มีผลต่อความสามารถชำระหนี้ได้ของสหกรณ์ออมทรัพย์ โดยสหกรณ์ออมทรัพย์ที่ได้นำเงินกู้ยืมจากภายนอกส่วนใหญ่ไปให้สมาชิกกู้ จะมีความสามารถในการชำระหนี้ต่ำกว่าสหกรณ์ออมทรัพย์ที่ไม่ได้นำเงินกู้ยืมจากภายนอกส่วนใหญ่ไปให้สมาชิกกู้ ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานการวิจัยข้อ 3

การสนับสนุนสมมติฐานการวิจัยอาจเนื่องมาจาก การบริหารสหกรณ์ออมทรัพย์ ผู้บริหารต้องพิจารณาถึงความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง โดยพยายามพึ่งพาเงินทุนภายใน มากกว่าพึ่งพาเงินทุนภายนอก อันเป็นหลักการพึ่งตนเองของสหกรณ์และป้องกันปัญหาสภาพคล่องในอนาคต ขณะเดียวกันต้องวิเคราะห์สัดส่วนเงินทุนที่มีอยู่ว่าเป็นเงินทุนระยะสั้น ระยะปานกลาง และระยะยาวเท่าไร รวมทั้งการจัดสรรเงินทุนก็ต้องคำนึงถึงระยะเวลา เพื่อป้องกันปัญหาสภาพคล่องในอนาคต (ไพบุลย์ แก้วเพทาย, 2548, หน้า 71)

สำหรับสหกรณ์ออมทรัพย์ที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ เนื่องจากมีเงินทุนภายในไม่เพียงพอที่จะให้สมาชิกกู้จึงจำเป็นต้องกู้เงินจากภายนอก ซึ่งเงินกู้จากภายนอกจะมีทั้งที่เป็นระยะสั้นและระยะยาว โดยเงินกู้ยืมจากภายนอกส่วนใหญ่สหกรณ์จะนำมาให้สมาชิกกู้และเป็นการให้กู้ระยะยาว เนื่องจากสมาชิกสามารถกู้วนซ้ำได้ ทำให้สภาพที่แท้จริงของลูกหนี้ระยะสั้นกลายเป็นลูกหนี้ระยะยาว ดังนั้น เมื่อเงินกู้ยืมจากภายนอกถึงกำหนดชำระสหกรณ์จึงมีปัญหาสภาพคล่อง เพราะไม่สามารถหาเงินทุนมาชำระหนี้ได้ หรือหามาได้แต่ด้วยต้นทุนที่สูงเกินกว่าผลประโยชน์ที่สหกรณ์จะได้รับ

ส่วนสหกรณ์ออมทรัพย์ที่สามารถชำระหนี้ได้ เงินทุนที่ให้สมาชิกกู้ส่วนใหญ่จะมาจากเงินทุนภายในไม่ใช่ว่าจากการเงินทุนภายนอก และเงินกู้ยืมจากภายนอกส่วนใหญ่จะนำมาใช้ในการดำเนินงานหรือเสริมสภาพคล่องภายในสหกรณ์ ทำให้สหกรณ์ไม่มีปัญหาสภาพคล่อง ดังนั้น เมื่อเงินกู้ยืมถึงกำหนดชำระสหกรณ์จึงสามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนด

สมมติฐานการวิจัยข้อ 4 สหกรณ์ออมทรัพย์ที่ไม่ได้นำการประมาณการล่วงหน้าเกี่ยวกับกระแสเงินสดได้มาและใช้ไปมาใช้ในการบริหารสภาพคล่องอย่างมีประสิทธิภาพ จะมีความสามารถในการชำระหนี้ต่ำกว่าสหกรณ์ออมทรัพย์ที่ได้้นำการประมาณการล่วงหน้าเกี่ยวกับกระแสเงินสดได้มาและใช้ไปมาใช้ในการบริหารสภาพคล่องอย่างมีประสิทธิภาพ

ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย พบว่า การไม่ได้นำการประมาณการล่วงหน้าเกี่ยวกับกระแสเงินสดได้มาและใช้ไปมาใช้ในการบริหารสภาพคล่องอย่างมีประสิทธิภาพมีผลต่อความสามารถชำระหนี้ได้ของสหกรณ์ออมทรัพย์ โดยสหกรณ์ออมทรัพย์ที่ไม่ได้นำการประมาณการล่วงหน้าเกี่ยวกับกระแสเงินสดได้มาและใช้ไปมาใช้ในการบริหารสภาพคล่องอย่างมีประสิทธิภาพ จะมีความสามารถในการชำระหนี้ต่ำกว่า สหกรณ์ออมทรัพย์ที่ได้้นำการประมาณการล่วงหน้าเกี่ยวกับกระแสเงินสดได้มาและใช้ไปมาใช้ในการบริหารสภาพคล่องอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานการวิจัยข้อ 4

การสนับสนุนสมมติฐานการวิจัยอาจเนื่องมาจาก การจัดทำประมาณการกระแสเงินสดได้มาและใช้ไปล่วงหน้า ช่วยทำให้ทราบว่า ในช่วงเวลานั้น ๆ จะมี

ยอดเงินสดขาดดุล (รายรับน้อยกว่ารายจ่าย) หรือยอดเงินสดเกินดุล (รายรับมากกว่ารายจ่าย) เท่าไร เพื่อที่สหกรณ์ออมทรัพย์จะได้พิจารณาให้เงินกู้ พิจารณาระดมทุน หรือกู้เงินจากแหล่งต่าง ๆ ตามความเหมาะสม (ทัศนีย์ ตั้งพัฒนาศิริ, 2544, หน้า 59)

สำหรับสหกรณ์ออมทรัพย์ที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ อาจมีการจัดทำประมาณการกระแสเงินสดไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา โดยไม่ได้แสดงให้เห็นถึงสภาพของกระแสเงินสดที่แท้จริง การนำประมาณการกระแสเงินสดไปใช้จึงขาดประสิทธิภาพ หรือสหกรณ์อาจจัดทำประมาณการกระแสเงินสด โดยแสดงให้เห็นถึงสภาพของกระแสเงินสดที่แท้จริง แต่มีปัจจัยอื่นที่ทำให้การบริหารเงินไม่เป็นไปตามแผนงานที่วางไว้ เช่น มีการขยายวงเงินกู้ให้แก่สมาชิก และ/หรือ ขยายวงระยะเวลาชำระหนี้ให้แก่สมาชิก เป็นต้น โดยปัจจัยดังกล่าวไม่ได้กำหนดไว้ในการประมาณการกระแสเงินสดมาก่อน จากที่กล่าวมาจึงส่งผลทำให้สหกรณ์มีปัญหาสภาพคล่องและไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนด

ส่วนสหกรณ์ออมทรัพย์ที่สามารถชำระหนี้ได้ จัดทำประมาณการกระแสเงินสดเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา โดยแสดงให้เห็นถึงสภาพของกระแสเงินสดที่แท้จริง รวมทั้งได้นำไปใช้ในการบริหารสภาพคล่องอย่างมีประสิทธิภาพ จึงส่งผลดีต่อสภาพคล่องของสหกรณ์และสามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนด

สมมติฐานการวิจัยข้อ 5 ในการวิเคราะห์สินเชื่อบริการออมทรัพย์ที่ไม่ได้พิจารณาปัจจัยอื่นที่อาจส่งผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของผู้กู้ โดยพิจารณาตามระเบียบและหลักเกณฑ์ที่กำหนดเท่านั้น จะมีความสามารถในการชำระหนี้ต่ำกว่าสหกรณ์ออมทรัพย์ที่พิจารณาปัจจัยอื่นที่อาจส่งผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของผู้กู้ร่วมด้วย

ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย พบว่า ในการวิเคราะห์สินเชื่อไม่ได้พิจารณาปัจจัยอื่นที่อาจส่งผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของผู้กู้ โดยพิจารณาตามระเบียบและหลักเกณฑ์ที่กำหนดเท่านั้น ไม่มีผลต่อความสามารถชำระหนี้ได้ของสหกรณ์ออมทรัพย์ ซึ่งไม่สนับสนุนสมมติฐานการวิจัยข้อ 5

การไม่สนับสนุนสมมติฐานการวิจัยอาจเนื่องมาจาก ในการวิเคราะห์สินเชื่อของสหกรณ์ออมทรัพย์ จะพิจารณาตามระเบียบและหลักเกณฑ์ที่กำหนดเป็นหลัก

ส่วนการพิจารณาปัจจัยอื่นที่อาจส่งผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของผู้กู้จะเป็นส่วนเสริม ซึ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลปัจจัยอื่นนั้นเป็นเรื่องค่อนข้างละเอียดอ่อน ข้อมูลที่ได้ควรถูกต้องเชื่อถือได้ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์สินเชื่อ เพราะถ้าข้อมูลมีความคลาดเคลื่อนก็จะทำให้การวิเคราะห์การเงินของสมาชิกไม่ถูกต้อง และนำมาซึ่งการตัดสินใจอนุมัติเงินกู้ไม่ถูกต้องตามไปด้วย (ไพศาล เตียวงษ์สุวรรณ, 2546, หน้า 6)

นอกจากนี้ การพิจารณาปัจจัยอื่นที่อาจส่งผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของผู้กู้ อาจสร้างความไม่พอใจให้กับสมาชิกในเรื่องของความเท่าเทียมกัน หรือบรรทัดฐานในการตัดสินใจ ทั้งนี้เพราะไม่ได้กำหนดเป็นระเบียบและหลักเกณฑ์ที่เป็นลายลักษณ์อักษรที่ชัดเจน ทำให้หลายสหกรณ์ที่นำปัจจัยอื่นมาวิเคราะห์ร่วมด้วย อาจไม่ได้นำมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพเต็มที่ หรือบางสหกรณ์อาจไม่กล้าที่จะนำมาใช้ เพราะเกรงปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคตถ้าสมาชิกมีการร้องเรียน

ดังนั้น การวิเคราะห์สินเชื่อจะพิจารณาหรือไม่พิจารณาปัจจัยอื่นที่อาจส่งผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของผู้กู้ จึงไม่ได้ส่งผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของสหกรณ์แต่อย่างใด

สมมติฐานการวิจัยข้อ 6 สหกรณ์ออมทรัพย์ที่ขยายวงเงินกู้ และ/หรือ ขยายวงระยะเวลาชำระหนี้ให้แก่สมาชิกมีผลกระทบต่อปัญหาสภาพคล่องของสหกรณ์ จะมีความสามารถในการชำระหนี้ต่ำกว่าสหกรณ์ออมทรัพย์ที่ขยายวงเงินกู้ และ/หรือ ขยายวงระยะเวลาชำระหนี้ให้แก่สมาชิกไม่มีผลกระทบต่อปัญหาสภาพคล่องของสหกรณ์

ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย พบว่า การขยายวงเงินกู้ และ/หรือ ขยายวงระยะเวลาชำระหนี้ให้แก่สมาชิกมีผลกระทบต่อปัญหาสภาพคล่องของสหกรณ์ มีผลต่อความสามารถชำระหนี้ได้ของสหกรณ์ออมทรัพย์ โดยสหกรณ์ออมทรัพย์ที่ขยายวงเงินกู้ และ/หรือ ขยายวงระยะเวลาชำระหนี้ให้แก่สมาชิกมีผลกระทบต่อปัญหาสภาพคล่องของสหกรณ์ จะมีความสามารถในการชำระหนี้ต่ำกว่า สหกรณ์ออมทรัพย์ที่ขยายวงเงินกู้ และ/หรือ ขยายวงระยะเวลาชำระหนี้ให้แก่สมาชิก ไม่มีผลกระทบต่อปัญหาสภาพคล่องของสหกรณ์ ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานการวิจัยข้อ 6

การสนับสนุนสมมติฐานการวิจัยอาจเนื่องมาจาก สหกรณ์ออมทรัพย์ที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ มีเงินทุนภายในจำกัดเมื่อมีการขยายวงเงินให้กู้แก่สมาชิกจึงจำเป็นต้องหาเงินทุนจากภายนอกมารองรับ ประกอบกับการขยายวงชำระหนี้ให้กับสมาชิกก็ส่งผลทำให้เงินที่เคยได้รับชำระหนี้รายเดือนกลับลดลงขณะที่เงินให้สมาชิกก็กลับเพิ่มขึ้น กระแสเงินสดของสหกรณ์จึงมีปัญหาและส่งผลต่อปัญหาสภาพคล่องของสหกรณ์ ซึ่งสหกรณ์ต้องแก้ปัญหาโดยการกู้ยืมจากแหล่งเงินกู้ภายนอกเพื่อนำมาแก้ปัญหาสภาพคล่อง

ส่วนสหกรณ์ออมทรัพย์ที่สามารถชำระหนี้ได้ การขยายวงเงินกู้ และ/หรือขยายวงระยะเวลาชำระหนี้ให้แก่มชิกไม่ได้ส่งผลกระทบต่อปัญหาสภาพคล่องของสหกรณ์ เนื่องจากสหกรณ์จะพิจารณาถึงผลกระทบต่อสภาพคล่องของสหกรณ์และความสามารถในการชำระหนี้ของสมาชิกเป็นหลัก โดยวงเงินกู้ที่ให้แก่มชิกจะไม่สูงมากนัก และระยะเวลาชำระหนี้ก็อยู่ในช่วงเวลาที่สมาชิกสามารถชำระหนี้ได้ ซึ่งเป็นผลดีต่อสภาพคล่องของสหกรณ์ทำให้สหกรณ์สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนด

ผลจากการวิจัยข้างต้นสอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีการบริหารการเงินในส่วนที่เกี่ยวกับการกำหนดนโยบายสินเชื่อที่ควรกำหนดเงื่อนไขและวงเงินสินเชื่อให้กับผู้กู้ที่เหมาะสมและรอบคอบ ตลอดจนสามารถควบคุมการชำระคืนเงินกู้ของผู้กู้ได้ (กฤษณา สังขมณี, 2550ก, หน้า 59-61; Credit Guru Inc., 2010a)

สมมติฐานการวิจัยข้อ 7 สหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีการขยายวงเงินกู้ และ/หรือขยายวงระยะเวลาชำระหนี้ให้กับลูกหนี้ที่มีปัญหา จะมีความสามารถในการชำระหนี้ น้อยกว่าสหกรณ์ออมทรัพย์ที่ไม่มีการขยายวงเงินกู้ และ/หรือขยายวงระยะเวลาชำระหนี้ให้กับลูกหนี้ที่มีปัญหา

ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย พบว่า การขยายวงเงินกู้ และ/หรือขยายวงระยะเวลาชำระหนี้ให้กับลูกหนี้ที่มีปัญหาไม่มีผลต่อความสามารถชำระหนี้ได้ของสหกรณ์ออมทรัพย์ ซึ่งไม่สนับสนุนสมมติฐานการวิจัยข้อ 7

การไม่สนับสนุนสมมติฐานการวิจัยอาจเนื่องมาจาก จำนวนหนี้ที่ค้างชำระของลูกหนี้ที่มีปัญหาเมื่อเปรียบเทียบกับลูกหนี้ทั้งหมดของสหกรณ์มีจำนวนน้อยมาก ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นโดยรวมและนำไปสู่ปัญหาสภาพคล่องของสหกรณ์จึงมีน้อย

การช่วยเหลือลูกหนี้ที่มีปัญหาด้วยการขยายวงเงินกู้ เพื่อให้ลูกหนี้ที่มีปัญหาสามารถกู้เงินมาชำระหนี้ที่ค้างได้ และ/หรือ การขยายระยะเวลาชำระหนี้ เพื่อให้ลูกหนี้ที่มีปัญหาถูกหักเงินในแต่ละงวดชำระหนี้ น้อยลงจะได้มีเงินเหลือไว้ใช้จ่ายมากขึ้น (ปราโมทย์ สรวมนาม, 2547, หน้า 23) จึงไม่มีผลต่อความสามารถชำระหนี้ได้ของสหกรณ์ออมทรัพย์แต่อย่างใด

สมมติฐานการวิจัยข้อ 8 สหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีการผ่อนปรนหลักเกณฑ์ในการกู้วนซ้ำให้กับลูกหนี้ที่มีปัญหา จะมีความสามารถในการชำระหนี้ น้อยกว่าสหกรณ์ออมทรัพย์ที่ไม่มีการผ่อนปรนหลักเกณฑ์ในการกู้วนซ้ำให้กับลูกหนี้ที่มีปัญหา ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย พบว่า การผ่อนปรนหลักเกณฑ์ในการกู้วนซ้ำให้กับลูกหนี้ที่มีปัญหา ไม่มีผลต่อความสามารถชำระหนี้ได้ของสหกรณ์ออมทรัพย์ ซึ่งไม่สนับสนุนสมมติฐานการวิจัยข้อ 8

การไม่สนับสนุนสมมติฐานการวิจัยอาจเนื่องมาจาก โดยปกติสหกรณ์ออมทรัพย์ จะมีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการกู้วนซ้ำให้แก่สมาชิกที่มีความต้องการกู้วนซ้ำ และเป็นลูกหนี้ที่ไม่มีปัญหา แต่กรณีที่มีการผ่อนปรนหลักเกณฑ์เพื่อช่วยเหลือลูกหนี้ที่มีปัญหาให้สามารถกู้วนซ้ำได้นั้น ถ้าพิจารณาจากจำนวนหนี้ที่มีปัญหาเปรียบเทียบกับลูกหนี้ทั้งหมดของสหกรณ์จะพบว่ามีจำนวนน้อยมาก ดังนั้น ผลกระทบที่เกิดขึ้นโดยรวมจากการผ่อนปรนหลักเกณฑ์ในการกู้วนซ้ำให้กับลูกหนี้ที่มีปัญหา อันอาจนำไปสู่ปัญหาสภาพคล่องของสหกรณ์จึงมีน้อย ซึ่งไม่มีผลต่อความสามารถชำระหนี้ได้ของสหกรณ์ออมทรัพย์แต่อย่างใด

สมมติฐานการวิจัยข้อ 9 สหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีลูกหนี้ที่มีปัญหาส่วนหนึ่งมาจากสหกรณ์ขาดการวิเคราะห์สภาพลูกหนี้และหลักประกันเป็นครั้งคราว หรือมีแต่ขาดประสิทธิภาพในการวิเคราะห์ จะมีความสามารถในการชำระหนี้ น้อยกว่าสหกรณ์ออมทรัพย์ที่ไม่มีลูกหนี้ที่มีปัญหาส่วนหนึ่งมาจากสหกรณ์ขาดการวิเคราะห์สภาพลูกหนี้และหลักประกันเป็นครั้งคราว หรือมีแต่ขาดประสิทธิภาพในการวิเคราะห์ ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย พบว่า ลูกหนี้ที่มีปัญหาส่วนหนึ่งมาจากสหกรณ์ขาดการวิเคราะห์สภาพลูกหนี้และหลักประกันเป็นครั้งคราว หรือมีแต่ขาด

ประสิทธิภาพในการวิเคราะห์ที่ไม่มีผลต่อความสามารถชำระหนี้ได้ของสหกรณ์ออมทรัพย์
ซึ่งไม่สนับสนุนสมมติฐานการวิจัยข้อ 9

การไม่สนับสนุนสมมติฐานการวิจัยอาจเนื่องมาจาก สหกรณ์ออมทรัพย์ส่วนใหญ่
มีระบบการหักเงินเดือนจากสมาชิกเพื่อชำระหนี้เงินกู้ให้กับสหกรณ์ โอกาสที่จะเกิด
ความเสียหายจากการที่สมาชิกผิดนัดชำระหนี้จึงมีน้อยมาก (ไพศาล เตียวงษ์สุวรรณ,
2546, หน้า 3) ทำให้หลายสหกรณ์ไม่ค่อยให้ความสำคัญต่อการวิเคราะห์สภาพลูกหนี้
และหลักประกันเป็นครั้งคราวเพื่อป้องกันการเกิดหนี้ที่มีปัญหาในอนาคต นอกจากนี้
สหกรณ์บางแห่งหน่วยงานที่สมาชิกสังกัดจะช่วยแจ้งให้กับสหกรณ์ทราบล่วงหน้า
ถึงแนวโน้มที่สมาชิกจะมีปัญหาทางการเงินและอาจส่งผลต่อการชำระหนี้ให้กับสหกรณ์
เพื่อที่สหกรณ์จะได้หาทางป้องกันและแก้ไขปัญหาได้ทันทั่วถึง และไม่ส่งผลกระทบต่อ
ต่อปัญหาสภาพคล่องของสหกรณ์

ดังนั้น ลูกหนี้ที่มีปัญหาส่วนหนึ่งมาจากสหกรณ์ขาดการวิเคราะห์สภาพลูกหนี้
และหลักประกันเป็นครั้งคราว หรือมีแต่ขาดประสิทธิภาพในการวิเคราะห์ จึงไม่มี
ผลต่อความสามารถชำระหนี้ได้ของสหกรณ์ออมทรัพย์แต่อย่างใด

สมมติฐานการวิจัยข้อ 10 สหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีลูกหนี้ที่มีปัญหาส่วนหนึ่ง
มาจากนโยบายตอบสนองความต้องการเงินกู้ของสมาชิก โดยไม่คำนึงถึงผลกระทบต่อ
ต่อสภาพคล่องของสหกรณ์เท่าที่ควร จะมีความสามารถในการชำระหนี้ต่ำกว่า
สหกรณ์ออมทรัพย์ที่ไม่มีลูกหนี้ที่มีปัญหาส่วนหนึ่งมาจากนโยบายตอบสนอง
ความต้องการเงินกู้ของสมาชิก โดยไม่คำนึงถึงผลกระทบต่อสภาพคล่องของสหกรณ์
เท่าที่ควร

ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย พบว่า ลูกหนี้ที่มีปัญหาส่วนหนึ่งมาจาก
นโยบายตอบสนองความต้องการเงินกู้ของสมาชิก โดยไม่คำนึงถึงผลกระทบต่อ
ต่อสภาพคล่องของสหกรณ์เท่าที่ควร มีผลต่อความสามารถชำระหนี้ได้ของสหกรณ์-
ออมทรัพย์ โดยสหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีลูกหนี้ที่มีปัญหาส่วนหนึ่งมาจากนโยบาย
ตอบสนองความต้องการเงินกู้ของสมาชิก โดยไม่คำนึงถึงผลกระทบต่อสภาพคล่อง
ของสหกรณ์เท่าที่ควร จะมีความสามารถในการชำระหนี้ต่ำกว่าสหกรณ์ออมทรัพย์
ที่ไม่มีลูกหนี้ที่มีปัญหา ส่วนหนึ่งมาจากนโยบายตอบสนองความต้องการเงินกู้

ของสมาชิก โดยไม่คำนึงถึงผลกระทบต่อสภาพคล่องของสหกรณ์เท่าที่ควร
ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานการวิจัยข้อ 10

การสนับสนุนสมมติฐานการวิจัยอาจเนื่องมาจาก สหกรณ์ออมทรัพย์
ที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ ต้องการตอบสนองความต้องการเงินกู้ของสมาชิก ขณะที่เงินทุน
ภายในที่มีอยู่ไม่เพียงพอจึงต้องกู้ยืมจากภายนอก โดยสหกรณ์ไม่ได้ให้ความสำคัญ
ในสิ่งเหล่านี้เท่าที่ควร ได้แก่ การกำหนดปริมาณเงินที่เหมาะสมที่จะให้สินเชื่อแก่สมาชิก
การควบคุมคุณภาพของสินเชื่อที่ให้แก่สมาชิกให้อยู่ในเกณฑ์ที่กำหนด
และขีดความสามารถในการชำระหนี้ของสมาชิก การไม่ให้ความสำคัญดังกล่าว
มีส่วนทำให้เกิดลูกหนี้ที่มีปัญหาในอนาคต และส่งผลกระทบต่อปัญหาสภาพคล่อง
ของสหกรณ์ ทำให้สหกรณ์ไม่สามารถชำระหนี้เงินกู้ยืมจากภายนอกได้

ส่วนสหกรณ์ออมทรัพย์ที่สามารถชำระหนี้ได้ จะให้ความสำคัญต่อการกำหนด
ปริมาณเงินที่เหมาะสมที่จะให้สินเชื่อแก่สมาชิก มีการควบคุมคุณภาพของสินเชื่อ
ให้อยู่ในเกณฑ์ที่กำหนด รวมทั้งพิจารณาถึงขีดความสามารถในการชำระหนี้ของสมาชิก
(ไพศาล เตียววงศ์สุวรรณ, 2546, หน้า 3) การให้ความสำคัญดังกล่าวมีส่วนป้องกัน
การเกิดลูกหนี้ที่มีปัญหาในอนาคต ช่วยทำให้สหกรณ์ไม่มีปัญหาสภาพคล่อง
และสามารถชำระหนี้เงินกู้ยืมจากภายนอกได้ตามกำหนด

สมมติฐานการวิจัยข้อ 11 สหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีลูกหนี้ที่มีปัญหาส่วนหนึ่ง
มาจากนโยบายหารายได้ เพื่อนำมาจ่ายเงินปันผลโดยไม่คำนึงถึงผลกระทบต่อสภาพคล่อง
ของสหกรณ์เท่าที่ควร จะมีความสามารถในการชำระหนี้ต่ำกว่าสหกรณ์ออมทรัพย์
ที่ไม่มีลูกหนี้ที่มีปัญหา ส่วนหนึ่งมาจากนโยบายหารายได้ เพื่อนำมาจ่ายเงินปันผล
โดยไม่คำนึงถึงผลกระทบต่อสภาพคล่องของสหกรณ์เท่าที่ควร

ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย พบว่า ลูกหนี้ที่มีปัญหาส่วนหนึ่งมาจาก
นโยบายหารายได้ เพื่อนำมาจ่ายเงินปันผลโดยไม่คำนึงถึงผลกระทบต่อสภาพคล่อง
ของสหกรณ์เท่าที่ควร มีผลต่อความสามารถชำระหนี้ได้ของสหกรณ์ออมทรัพย์
โดยสหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีลูกหนี้ที่มีปัญหาส่วนหนึ่งมาจากนโยบายหารายได้ เพื่อนำมา
จ่ายเงินปันผลโดยไม่คำนึงถึงผลกระทบต่อสภาพคล่องของสหกรณ์เท่าที่ควร
จะมีความสามารถในการชำระหนี้ต่ำกว่าสหกรณ์ออมทรัพย์ที่ไม่มีลูกหนี้ที่มีปัญหา

ส่วนหนึ่งมาจากนโยบายหารายได้ เพื่อนำมาจ่ายเงินปันผลโดยไม่คำนึงถึงผลกระทบต่อสภาพคล่องของสหกรณ์เท่าที่ควร ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานการวิจัยข้อ 11

การสนับสนุนสมมติฐานการวิจัยอาจเนื่องมาจาก สหกรณ์ออมทรัพย์ที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ มุ่งเน้นตอบสนองนโยบายหารายได้เพื่อนำมาจ่ายเงินปันผลเป็นหลัก ทำให้สหกรณ์ต้องหาเงินทุนมาให้เพียงพอในการปล่อยเงินกู้ให้แก่สมาชิก โดยสหกรณ์ไม่ได้ให้ความสำคัญต่อความสัมพันธ์ของระยะเวลาการได้มาและใช้ไปของเงินทุน รวมทั้งไม่คำนึงถึงผลกระทบต่อสภาพคล่องของสหกรณ์เท่าที่ควร นอกจากนี้ การมุ่งเน้นปล่อยเงินกู้นี้อาจทำให้สหกรณ์ละเลยหรือขาดความระมัดระวังในการวิเคราะห์สินเชื่อ จึงมีส่วนทำให้เกิดลูกหนี้ที่มีปัญหาในอนาคต จากที่กล่าวมาข้างต้นได้ส่งผลกระทบต่อปัญหาสภาพคล่องของสหกรณ์ ทำให้สหกรณ์ไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนด

ส่วนสหกรณ์ออมทรัพย์ที่สามารถชำระหนี้ได้ การปล่อยเงินกู้ให้กับสมาชิก จะคำนึงถึงความสัมพันธ์ของระยะเวลาการได้มาและใช้ไปของเงินทุน สภาพคล่องของสหกรณ์ รวมทั้งความสามารถในการชำระหนี้ของสมาชิกเป็นหลัก ทำให้สหกรณ์ส่วนใหญ่ไม่มีลูกหนี้ที่มีปัญหาที่มาจากนโยบายหารายได้เพื่อนำมาจ่ายเงินปันผล ซึ่งเป็นผลดีต่อสภาพคล่องของสหกรณ์ ทำให้สหกรณ์สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนด

ผลจากการวิจัยข้างต้นสอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีการบริหารการเงิน ที่กล่าวว่า รายได้ของสถาบันการเงินก็เหมือนกับสภาพคล่องที่ไม่สามารถพิจารณาได้เพียงด้านเดียว การเน้นทำกำไรมากเกินไปในขณะที่ละเลยด้านสภาพคล่อง และคุณภาพของสินทรัพย์ที่ลงทุนหรือการขยายสินเชื่อจะทำให้สถาบันการเงินประสบความเสียหายได้ ดังนั้น การหารายได้ของสถาบันการเงินควรให้เกิดดุลยภาพระหว่างการบริหารสภาพคล่อง การรักษาคุณภาพของสินทรัพย์จากการใช้เงิน และการหารายได้ (จรรยา บุญสนอง, ม.ป.ป., หน้า 258-263; Reed et al., 1984, p. 108)

สมมติฐานการวิจัยข้อ 12 สหกรณ์ออมทรัพย์ที่ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการบริหารการเงิน จะมีความสามารถในการชำระหนี้ต่ำกว่าสหกรณ์-ออมทรัพย์ที่ไม่ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการบริหารการเงิน

ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย พบว่า การขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการบริหารการเงินมีผลต่อความสามารถชำระหนี้ได้ของสหกรณ์-

ออมทรัพย์ โดยสหกรณ์ออมทรัพย์ที่ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการบริหาร-การเงินจะมีความสามารถในการชำระหนี้ต่ำกว่า สหกรณ์ออมทรัพย์ที่ไม่ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการบริหารการเงิน ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานการวิจัยข้อ 12

การสนับสนุนสมมติฐานการวิจัยอาจเนื่องมาจาก การบริหารการเงิน ถือเป็นปัจจัยหรือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งที่จะทำให้การบริหารองค์กรประสบความสำเร็จ การบริหารการเงินที่ดีจึงเป็นเครื่องวัดประสิทธิภาพและความสำเร็จขององค์กร (ไพบูลย์ แก้วเพทาย, 2548, หน้า 71) โดยหลักการสหกรณ์ออมทรัพย์ จะให้ความสำคัญกับ “การรวมคน” ก่อนเรื่องเงิน แต่เมื่อกิจการเจริญเติบโตขึ้น การไม่ใส่ใจเกี่ยวกับการบริหารการเงินเท่าที่ควร อาจทำให้สหกรณ์มีปัญหาในการดำเนินงาน ดังนั้น ผู้ทำหน้าที่บริหารการเงินควรเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเป็นอย่างดี โดยต้องมีกระบวนการในการวิเคราะห์ วางแผน และควบคุมทางการเงิน เพื่อให้การบริหารการเงินมีทิศทางที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพ (ไพบูลย์ แก้วเพทาย, 2548, หน้า 58)

สำหรับสหกรณ์ออมทรัพย์ที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ ส่วนใหญ่ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการบริหารการเงิน จึงส่งผลทำให้การบริหารการเงินของสหกรณ์ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร และส่งผลกระทบต่อปัญหาสภาพคล่องของสหกรณ์ทำให้ไม่สามารถชำระหนี้เงินกู้ยืมจากภายนอกได้ตามกำหนด

ส่วนสหกรณ์ออมทรัพย์ที่สามารถชำระหนี้ได้ ส่วนใหญ่มีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการบริหารการเงินอย่างเพียงพอ ส่งผลทำให้การบริหารการเงินของสหกรณ์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งส่งผลดีต่อสภาพคล่องของสหกรณ์ และเมื่อเงินกู้ยืมจากภายนอกถึงกำหนดชำระสหกรณ์ก็สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนด

สมมติฐานการวิจัยข้อ 13 สหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีการควบคุมที่ดี เกี่ยวกับการติดตามทวงถาม/เร่งรัดลูกหนี้ที่ชำระหนี้ไม่เป็นไปตามกำหนดสัญญา จะมีความสามารถในการชำระหนี้มากกว่าสหกรณ์ออมทรัพย์ที่ไม่มีการควบคุมที่ดี เกี่ยวกับการติดตามทวงถาม/เร่งรัดลูกหนี้ที่ชำระหนี้ไม่เป็นไปตามกำหนดสัญญา

ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย พบว่า การควบคุมเกี่ยวกับการติดตามทวงถาม/เร่งรัดลูกหนี้ที่ชำระหนี้ไม่เป็นไปตามกำหนดสัญญา ไม่มีผลต่อความสามารถชำระหนี้ได้ของสหกรณ์ออมทรัพย์ ซึ่งไม่สนับสนุนสมมติฐานการวิจัยข้อ 13

การไม่สนับสนุนสมมติฐานการวิจัยอาจเนื่องมาจาก โดยข้อบังคับและระเบียบของสหกรณ์ออมทรัพย์ได้กำหนดถึงแนวทางในการติดตาม/เร่งรัดลูกหนี้ที่มีปัญหาชำระหนี้ให้กับสหกรณ์ ซึ่งสหกรณ์ออมทรัพย์ส่วนใหญ่ได้ปฏิบัติตามระเบียบที่กำหนด แต่อาจแตกต่างกันในแง่ของการควบคุมที่ดีหรือไม่มีการควบคุมที่ดี นอกจากนี้ ถ้าพิจารณาจากจำนวนลูกหนี้ที่ชำระหนี้ไม่เป็นไปตามกำหนดสัญญา เปรียบเทียบกับลูกหนี้ทั้งหมดจะพบว่ามีจำนวนน้อยมาก ดังนั้น ผลกระทบที่เกิดขึ้นโดยรวมจากการควบคุมเกี่ยวกับการติดตามทวงถาม/เร่งรัดลูกหนี้ อันอาจนำไปสู่ปัญหาสภาพคล่องจึงมีน้อย ซึ่งไม่มีผลต่อความสามารถชำระหนี้ได้ของสหกรณ์ออมทรัพย์แต่อย่างใด

อภิปรายผลการพัฒนาแบบจำลองฯ

ผลการพัฒนาแบบจำลองฯ พบว่า ตัวแปรอิสระที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของสหกรณ์ออมทรัพย์ต่อเจ้าหนี้เงินกู้ภายนอกมีทั้งสิ้น 8 ตัวแปร ประกอบด้วย ตัวแปรอัตราส่วนทางการเงิน 2 อัตราส่วน และตัวแปรวิธีการบริหารจัดการ 6 ข้อ ดังนี้

1. อัตราส่วนลูกหนี้เงินกู้ทั้งสิ้นต่อสินทรัพย์รวม
2. อัตราส่วนเงินกู้ภายนอกต่อสินทรัพย์รวม
3. เงินกู้ยืมจากภายนอกส่วนใหญ่สหกรณ์นำมาให้สมาชิกกู้
4. การประมาณการล่วงหน้าเกี่ยวกับกระแสเงินสดได้มาและใช้ไปของสหกรณ์ไม่ได้นำมาใช้ในการบริหารสภาพคล่องอย่างมีประสิทธิภาพ
5. การขยายวงเงินกู้ และ/หรือ ขยายวงระยะเวลาชำระหนี้ให้แก่สมาชิกมีผลกระทบต่อปัญหาสภาพคล่องของสหกรณ์
6. ลูกหนี้ที่มีปัญหาส่วนหนึ่งมาจากนโยบายตอบสนองความต้องการเงินกู้ของสมาชิกโดยไม่คำนึงถึงผลกระทบต่อสภาพคล่องของสหกรณ์เท่าที่ควร

7. ลูกหนี้ที่มีปัญหาส่วนหนึ่งมาจากนโยบายหารายได้ เพื่อนำมาจ่ายเงินปันผล โดยไม่คำนึงถึงผลกระทบต่อสภาพคล่องของสหกรณ์เท่าที่ควร

8. สหกรณ์ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการบริหารการเงิน

โดยแบบจำลองฯ ที่พัฒนา มีอัตราการทำนายได้อย่างถูกต้องโดยรวมร้อยละ 97.9 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่สูง ดังนั้น สมการความน่าจะเป็นของการเกิดเหตุการณ์ จึงมีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการทำนายล่วงหน้าถึงความสามารถในการชำระหนี้ของสหกรณ์ออมทรัพย์ให้กับเจ้าหนี้เงินกู้ภายนอกได้เป็นอย่างดี

ในการอภิปรายผลแบบจำลองฯ นี้ เพื่อความชัดเจนยิ่งขึ้นผู้วิจัยจะทำการอภิปรายผลตัวแปรอิสระทั้งหมดไม่ว่าจะมีผลหรือไม่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ในแบบจำลองก็ตาม ทั้งนี้เนื่องจาก ลักษณะของตัวแปรอิสระทุกตัวก่อนนำมาวิเคราะห์เพื่อพัฒนาแบบจำลองฯ ตัวแปรเหล่านี้มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ แต่ผลจากการวิเคราะห์ พบว่า มีตัวแปรอิสระบางตัวแปรไม่มีผลโดยตรงต่อแบบจำลองฯ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

จากตัวแปรอิสระทั้ง 8 ตัวแปร ที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของสหกรณ์ออมทรัพย์ สามารถอภิปรายผลได้ตามลำดับ ดังนี้

1. อัตราส่วนลูกหนี้เงินกู้ทั้งสิ้นต่อสินทรัพย์รวม มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของสหกรณ์ออมทรัพย์ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก โดยปกติการดำเนินงานของสหกรณ์การปล่อยเงินกู้ในกับสมาชิกจะมีสภาพแท้จริงเป็นการให้กู้ระยะยาว เพราะสมาชิกส่วนใหญ่มีการกู้วนซ้ำ ขณะที่เงินทุนที่สหกรณ์ได้มามีทั้งระยะสั้นและระยะยาว ดังนั้น อัตราส่วนลูกหนี้เงินกู้ทั้งสิ้นต่อสินทรัพย์รวมจึงมีผลต่อสภาพคล่องของสหกรณ์ ถ้าสหกรณ์บริหารเงินทุนไม่มีประสิทธิภาพ เช่น บริหารเงินทุนโดยขาดความสัมพันธ์ของระยะเวลาการได้มาและใช้ไปของเงินทุน (matching fund) ให้กู้แก่สมาชิกในอัตราที่สูงเกินไป โอกาสที่สหกรณ์จะเกิดปัญหาสภาพคล่องจะเป็นไปได้สูง โดยในงานวิจัยนี้พบว่า ถ้าอัตราส่วนลูกหนี้เงินกู้ทั้งสิ้นต่อสินทรัพย์รวมเพิ่มขึ้น 1 หน่วย โอกาสของการชำระหนี้ได้จะลดลงร้อยละ 58.4 ถ้าตัวแปรอื่น ๆ คงที่

นอกจากนี้ ผลงานวิจัยนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Levisauskaite and Kaupelyte (2005) ที่กล่าวว่า สหกรณ์ออมทรัพย์ได้ปล่อยเงินกู้ระยะยาวให้แก่สมาชิกจาก

แหล่งเงินทุนระยะสั้น ซึ่งส่วนใหญ่มาจากเงินรับฝากและเงินกู้ภายนอก การบริหารเงินทุนดังกล่าวจะส่งผลทำให้สหกรณ์มีความเสี่ยงด้านสภาพคล่องเพิ่มขึ้น

2. อัตราส่วนเงินกู้ภายนอกต่อสินทรัพย์รวม มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของสหกรณ์ออมทรัพย์ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก เงินทุนของสหกรณ์ที่มาจากแหล่งเงินทุนภายในมีไม่เพียงพอ ทำให้สหกรณ์ต้องหากจากแหล่งเงินทุนภายนอก โดยการกู้ยืม ซึ่งมีต้นทุนและความเสี่ยงที่สูงกว่าแหล่งเงินทุนภายใน รวมทั้งเงินกู้ยืมมีทั้งระยะสั้นและระยะยาว ขณะที่การให้เงินกู้แก่สมาชิกมีสภาพเป็นระยะยาว ดังนั้นอัตราส่วนเงินกู้ภายนอกต่อสินทรัพย์รวมจึงมีผลต่อสภาพคล่องของสหกรณ์ ถ้าสหกรณ์บริหารเงินทุนไม่มีประสิทธิภาพ เช่น ไม่คำนึงถึงการ matching fund (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, สำนักเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, ส่วนวิจัยและพัฒนาสารสนเทศทางการเงิน, 2548) กู้ยืมเงินจากภายนอกสูงเกินไป โอกาสที่สหกรณ์จะเกิดปัญหาสภาพคล่องจะเป็นไปได้สูง โดยในงานวิจัยนี้ พบว่า ถ้าอัตราส่วนเงินกู้ภายนอกต่อสินทรัพย์รวมเพิ่มขึ้น 1 หน่วย โอกาสของการชำระหนี้ได้จะลดลงร้อยละ 33.5 ถ้าตัวแปรอื่น ๆ คงที่

3. เงินกู้ยืมจากภายนอกส่วนใหญ่สหกรณ์นำมาให้สมาชิกกู้ มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของสหกรณ์ออมทรัพย์ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ความสัมพันธ์ด้านระยะเวลาของเงินกู้ยืมกับเงินที่ให้สมาชิกกู้ ซึ่งสหกรณ์ควรมีการวิเคราะห์สัดส่วนเงินทุนที่มีอยู่ว่าเป็นระยะสั้น ระยะปานกลาง และระยะยาวเท่าไร พร้อมทั้งจัดสรรให้เหมาะสมกับระยะเวลา เพื่อป้องกันปัญหาสภาพคล่องในอนาคต (ไพบุลย์ แก้วเพทาย, 2548, หน้า 71) ดังนั้น การนำเงินกู้ยืมจากภายนอกส่วนใหญ่มาให้สมาชิกกู้จึงมีผลต่อสภาพคล่องของสหกรณ์ โดยในงานวิจัยนี้ พบว่า ถ้าสหกรณ์ออมทรัพย์เปลี่ยนจากการไม่ได้นำเงินกู้ยืมจากภายนอกส่วนใหญ่ไปให้สมาชิกกู้เป็นนำเงินกู้ยืมจากภายนอกส่วนใหญ่ไปให้สมาชิกกู้ โอกาสของการชำระหนี้ได้จะลดลงร้อยละ 96.5 ถ้าตัวแปรอื่น ๆ คงที่

4. การประมาณการล่วงหน้าเกี่ยวกับกระแสเงินสดได้มาและใช้ไปของสหกรณ์ไม่ได้นำมาใช้ในการบริหารสภาพคล่องอย่างมีประสิทธิภาพ มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของสหกรณ์ออมทรัพย์ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การจัดทำประมาณการกระแสเงินสดได้มาและใช้ไปล่วงหน้า ทำให้ทราบว่า ในช่วงเวลานั้น ๆ จะมียอดเงินสดขาดดุลหรือยอดเงินสดเกินดุลเท่าไร เพื่อที่สหกรณ์จะได้พิจารณาให้เงินกู้ พิจารณาระดมทุน

หรือกู้เงินจากแหล่งต่าง ๆ ตามความเหมาะสม (ทัศนีย์ ตั้งพัฒนาศิริ, 2544, หน้า 59) ดังนั้น การประมาณการล่วงหน้าเกี่ยวกับกระแสเงินสดได้มาและใช้ไปฯ จึงมีผลต่อสภาพคล่องของสหกรณ์ โดยในงานวิจัยนี้ พบว่า ถ้าสหกรณ์ออมทรัพย์เปลี่ยนจากการได้นำประมาณการล่วงหน้าเกี่ยวกับกระแสเงินสดได้มาและใช้ไปมาใช้ในการบริหารสภาพคล่องอย่างมีประสิทธิภาพเป็นไม่ได้นำมาใช้ฯ โอกาสของการชำระหนี้ได้จะลดลงร้อยละ 99.2 ถ้าตัวแปรอื่น ๆ คงที่

5. การขยายวงเงินกู้ และ/หรือ ขยายวงระยะเวลาชำระหนี้ให้แก่สมาชิก มีผลกระทบต่อปัญหาสภาพคล่องของสหกรณ์ มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของสหกรณ์ออมทรัพย์ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การขยายวงเงินกู้ให้แก่สมาชิกจำเป็นต้องหาเงินทุนมารองรับ ประกอบกับการขยายวงชำระหนี้ให้กับสมาชิกก็ส่งผลทำให้เงินที่เคยได้รับชำระหนี้รายเดือนกลับลดลง ขณะที่เงินให้สมาชิกกู้กลับเพิ่มขึ้น ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อสภาพคล่อง และถ้าสภาพคล่องมีปัญหาที่จะส่งผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของสหกรณ์ โดยในงานวิจัยนี้ พบว่า ถ้าสหกรณ์ออมทรัพย์เปลี่ยนการขยายวงเงินกู้ และ/หรือ ขยายวงระยะเวลาชำระหนี้ให้แก่สมาชิกจากไม่มีผลกระทบต่อปัญหาสภาพคล่องเป็นมีผลกระทบฯ โอกาสของการชำระหนี้ได้จะลดลงร้อยละ 98.5 ถ้าตัวแปรอื่น ๆ คงที่

นอกจากนี้ ผลงานวิจัยนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีการบริหารการเงินในส่วนที่เกี่ยวกับการกำหนดนโยบายสินเชื่อที่ควรกำหนดเงื่อนไขและวงเงินสินเชื่อให้กับผู้กู้ที่เหมาะสมและรอบคอบ ตลอดจนสามารถควบคุมการชำระคืนเงินกู้ของผู้กู้ได้ (กฤษฎา สังขมณี, 2550ก, หน้า 59-61; Credit Guru Inc., 2010a)

6. ลูกหนี้ที่มีปัญหาส่วนหนึ่งมาจากนโยบายตอบสนองความต้องการเงินกู้ของสมาชิกโดยไม่คำนึงถึงผลกระทบต่อสภาพคล่องของสหกรณ์เท่าที่ควร มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของสหกรณ์ออมทรัพย์ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การมุ่งเน้นนโยบายตอบสนองความต้องการเงินกู้ของสมาชิก ทำให้สหกรณ์ละเลยหรือขาดความระมัดระวังเกี่ยวกับการกำหนดปริมาณเงินที่เหมาะสมที่จะให้สินเชื่อแก่สมาชิก การควบคุมคุณภาพของสินเชื่อที่ให้แก่สมาชิกให้อยู่ในเกณฑ์ที่กำหนด ตลอดจนขีดความสามารถในการชำระหนี้ของสมาชิก (ไพศาล เตียววงศ์สุวรรณ, 2546, หน้า 3)

จึงมีส่วนทำให้เกิดลูกหนี้ที่มีปัญหาในอนาคต ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อปัญหาสภาพคล่องของสหกรณ์ โดยในงานวิจัยนี้พบว่า ถ้าเปลี่ยนจากไม่มีลูกหนี้ที่มีปัญหาจากนโยบายตอบสนองความต้องการเงินกู้ฯ เป็นมีลูกหนี้ที่มีปัญหาจากนโยบายดังกล่าว โอกาสของการชำระหนี้ได้จะลดลงร้อยละ 99.6 ถ้าตัวแปรอื่น ๆ คงที่

7. ลูกหนี้ที่มีปัญหาส่วนหนึ่งมาจากนโยบายหารายได้ เพื่อนำมาจ่ายเงินปันผล โดยไม่คำนึงถึงผลกระทบต่อสภาพคล่องของสหกรณ์เท่าที่ควร มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของสหกรณ์ออมทรัพย์ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การมุ่งเน้นนโยบายหารายได้ ทำให้ต้องหาเงินทุนมาให้เพียงพอในการปล่อยเงินกู้แก่สมาชิก โดยไม่คำนึงถึงผลกระทบต่อสภาพคล่องของสหกรณ์เท่าที่ควร นอกจากนี้ การมุ่งเน้นปล่อยเงินกู้ อาจทำให้สหกรณ์ละเลยหรือขาดความระมัดระวังในการวิเคราะห์สินเชื่อ จึงมีส่วนทำให้เกิดลูกหนี้ที่มีปัญหาในอนาคต ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อปัญหาสภาพคล่องของสหกรณ์ โดยในงานวิจัยนี้พบว่า ถ้าเปลี่ยนจากไม่มีลูกหนี้ที่มีปัญหาจากนโยบายหารายได้ฯ เป็นมีลูกหนี้ที่มีปัญหาจากนโยบายดังกล่าว โอกาสของการชำระหนี้ได้จะลดลงร้อยละ 95.0 ถ้าตัวแปรอื่น ๆ คงที่

นอกจากนี้ ผลงานวิจัยนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีการบริหารการเงิน ที่กล่าวว่า รายได้ของสถาบันการเงินก็เหมือนกับสภาพคล่องที่ไม่สามารถพิจารณาได้เพียงด้านเดียว การเน้นทำกำไรมากเกินไปในขณะที่ละเลยด้านสภาพคล่อง และคุณภาพของสินทรัพย์ที่ลงทุนหรือการขยายสินเชื่อจะทำให้สถาบันการเงินประสบความเสียหายได้ ดังนั้น การหารายได้ของสถาบันการเงินควรให้เกิดดุลยภาพระหว่างการบริหารสภาพคล่อง การรักษาคุณภาพของสินทรัพย์จากการใช้เงิน และการหารายได้ (จรรยา บุญสนอง, ม.ป.ป., หน้า 258-263; Reed et al., 1984, p. 108)

8. สหกรณ์ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการบริหารการเงิน มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของสหกรณ์ออมทรัพย์ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้ทำหน้าที่บริหารการเงินควรเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเป็นอย่างดี โดยต้องมีกระบวนการในการวิเคราะห์ วางแผน และควบคุมทางการเงิน เพื่อให้การบริหารการเงินมีทิศทางที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพ (ไพบุลย์ แก้วเพทาย, 2548, หน้า 58) ถ้าสหกรณ์ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการบริหารการเงิน จะส่งผลทำให้การบริหารการเงิน

ไม่มีประสิทธิภาพและกระทบต่อปัญหาสภาพคล่อง โดยในงานวิจัยนี้พบว่า ถ้าเปลี่ยนจากการไม่ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการบริหารการเงินเป็นขาดบุคลากรฯ โอกาสของการชำระหนี้ได้จะลดลงร้อยละ 96.7 ถ้าตัวแปรอื่น ๆ คงที่

สำหรับตัวแปรอิสระที่เหลือ 5 ตัวแปร ที่ไม่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของสหกรณ์ออมทรัพย์ สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. การพิจารณาปัจจัยอื่นที่อาจส่งผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของผู้กู้ นอกเหนือจากพิจารณาตามระเบียบและหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการวิเคราะห์สินเชื่อ ไม่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ในการวิเคราะห์สินเชื่อ จะพิจารณาตามระเบียบและหลักเกณฑ์ที่กำหนดเป็นหลัก ทั้งนี้เพราะการเก็บรวบรวมข้อมูลปัจจัยอื่นเป็นเรื่องค่อนข้างละเอียดอ่อน ข้อมูลที่ได้ควรถูกต้องเชื่อถือได้ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์สินเชื่อ เพราะถ้าข้อมูลมีความคลาดเคลื่อนก็จะทำให้การวิเคราะห์การเงินของสมาชิกไม่ถูกต้อง และนำมาซึ่งการตัดสินใจอนุมัติเงินกู้ไม่ถูกต้อง (ไพศาล เตียวงษ์สุวรรณ, 2546, หน้า 6)

2. การขยายวงเงินกู้ และ/หรือขยายวงระยะเวลาชำระหนี้ให้กับลูกหนี้ที่มีปัญหา ไม่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก จำนวนหนี้ที่ค้างชำระของลูกหนี้ที่มีปัญหาเมื่อเปรียบเทียบกับลูกหนี้ทั้งหมดของสหกรณ์มีจำนวนน้อยมาก ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นโดยรวมและนำไปสู่ปัญหาสภาพคล่องของสหกรณ์จึงมีน้อย การช่วยเหลือลูกหนี้ที่มีปัญหาด้วยการขยายวงเงินกู้ เพื่อให้ลูกหนี้ที่มีปัญหาสามารถกู้เงินมาชำระหนี้ที่ค้างได้ และ/หรือ การขยายระยะเวลาชำระหนี้ เพื่อให้ลูกหนี้ที่มีปัญหาถูกหักเงินในแต่ละงวดชำระหนี้น้อยลงจะได้มีเงินเหลือไว้ใช้จ่ายมากขึ้น (ปราโมทย์ สรวมนาม, 2547, หน้า 23) จึงไม่มีผลต่อความสามารถชำระหนี้ได้ของสหกรณ์ออมทรัพย์แต่อย่างใด

3. การผ่อนปรนหลักเกณฑ์ในการกู้วงซ้ำให้กับลูกหนี้ที่มีปัญหา ไม่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก กรณีที่มีการผ่อนปรนหลักเกณฑ์เพื่อช่วยเหลือลูกหนี้ที่มีปัญหาให้สามารถกู้วงซ้ำได้นั้น ถ้าพิจารณาจากจำนวนหนี้ที่มีปัญหาเปรียบเทียบกับลูกหนี้ทั้งหมดของสหกรณ์ จะพบว่า มีจำนวนน้อยมาก ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นโดยรวมและนำไปสู่ปัญหาสภาพคล่องของสหกรณ์จึงมีน้อย

4. ขาดการวิเคราะห์สภาพลูกหนี้และหลักประกันเป็นครั้งคราวหรือมี แต่ขาดประสิทธิภาพในการวิเคราะห์ ไม่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก สหกรณ์ออมทรัพย์ส่วนใหญ่มีระบบการหักเงินเดือนจากสมาชิก เพื่อชำระหนี้เงินกู้ให้กับสหกรณ์ โอกาสที่จะเกิดความเสียหายจากการที่สมาชิกผิดนัด ชำระหนี้จึงมีน้อยมาก (ไพศาล เตียวงษ์สุวรรณ, 2546, หน้า 3) ทำให้หลายสหกรณ์ ไม่ค่อยให้ความสำคัญต่อการวิเคราะห์สภาพลูกหนี้และหลักประกันเป็นครั้งคราว เพื่อป้องกันการเกิดหนี้ที่มีปัญหาในอนาคต

5. การควบคุมเกี่ยวกับการติดตามทวงถาม/เร่งรัดลูกหนี้ที่ชำระหนี้ไม่เป็นไปตาม กำหนดสัญญา ไม่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ข้อบังคับ และระเบียบของสหกรณ์ออมทรัพย์ได้กำหนดถึงแนวทางในการติดตาม/เร่งรัดลูกหนี้ที่มี ปัญหาชำระหนี้ให้กับสหกรณ์ ซึ่งสหกรณ์ส่วนใหญ่ปฏิบัติตาม แต่อาจแตกต่างกัน ในแง่ประสิทธิภาพของการควบคุม นอกจากนี้ ถ้าพิจารณาจำนวนลูกหนี้ที่ชำระหนี้ ไม่ได้เปรียบเทียบกับลูกหนี้ทั้งหมดจะพบว่ามีจำนวนน้อยมาก ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น โดยรวมและนำไปสู่ปัญหาสภาพคล่องของสหกรณ์จึงมีน้อย

โดยผลจากการวิจัยดังกล่าวข้างต้น ไม่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของนักวิจัย บางราย ได้แก่

Braga et al. (2006) ที่ได้ทำการพัฒนาแบบจำลองเพื่อใช้ในการทำนายล่วงหน้า เกี่ยวกับความสามารถในการชำระหนี้ของสหกรณ์ออมทรัพย์ต่อเจ้าหนี้ โดยวิเคราะห์ อัตราส่วนทางการเงิน 15 อัตราส่วน ด้วย Cox Proportional Hazards Model ผลการวิจัย พบว่า แบบจำลองที่พัฒนาขึ้นนี้สามารถนำมาใช้เตือนภัยล่วงหน้าถึงความสามารถในการชำระหนี้ของสหกรณ์ออมทรัพย์ต่อเจ้าหนี้ได้ดี โดยมีอัตราการทำนายได้อย่างถูกต้อง ร้อยละ 79 และมีอัตราส่วนทางการเงินเพียง 3 อัตราส่วน ที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของสหกรณ์ออมทรัพย์ ได้แก่ (1) อัตราส่วนสินทรัพย์หมุนเวียน ต่อหนี้สินหมุนเวียน (2) อัตราส่วนค่าใช้จ่ายด้านบุคลากรต่อรายได้ทั้งสิ้น และ (3) อัตราส่วนเงินกู้ยืมภายนอกต่อทุนเรือนหุ้น

Catanach and Perry (2001) ได้ทำการพัฒนาแบบจำลองเพื่อใช้ในการทำนาย สหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีปัญหาด้านการเงิน โดยวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน 23 อัตรา

ส่วน ด้วย Probit model ผลการวิจัย พบว่า มีอัตราส่วนทางการเงินเพียง 4 อัตราส่วน ที่มีผลต่อปัญหาด้านการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ ได้แก่ (1) อัตราส่วนทุนเรือนหุ้น ต่อสินทรัพย์รวม (2) อัตราการเปลี่ยนแปลงของกำไรจากค่าธรรมเนียมต่อรายได้จากเงินให้กู้ยืมปัจจุบันกับงวดที่แล้ว (3) อัตราส่วนหลักทรัพย์ค้ำประกันต่อเงินให้กู้ยืมรวม และ (4) อัตราส่วนเงินกู้สามัญต่อเงินให้กู้ยืมรวม

Tan and Dihadjio (2001) ได้ทำการพัฒนาแบบจำลองด้านการเงิน เพื่อใช้ในการทำนายสหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีปัญหาด้านการเงิน โดยวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน 13 อัตราส่วน ด้วย Probit model และ ANN model ผลการวิจัย พบว่า model ทั้ง 2 มีอัตราการทำนายได้อย่างถูกต้องแตกต่างกันเล็กน้อย สำหรับอัตราส่วนทางการเงิน ทั้ง 13 อัตราส่วน มีเพียง 4 อัตราส่วน เท่านั้นที่มีผลอย่างมากต่อแบบจำลองที่พัฒนาขึ้น ได้แก่ (1) ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ (2) อัตราส่วนค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานต่อสินทรัพย์รวม (3) อัตราส่วนทุนเรือนหุ้นและทุนสำรองและส่วนเกินค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ ต่อสินทรัพย์รวม และ (4) อัตราส่วนกำไรจากการดำเนินงานต่อสินทรัพย์รวม

ปัจจัยที่อาจทำให้ผลงานวิจัยนี้ไม่สอดคล้องกับผลงานวิจัยอื่น อาจเนื่องมาจาก สภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อการบริหารงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ทั้งภายในและภายนอกแตกต่างกัน การกำหนดนโยบายและการวางแผนกลยุทธ์จะปรับใช้ตามความเหมาะสม ซึ่งสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทยจะมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างจากต่างประเทศ เช่น มีการดำเนินงานที่ค่อนข้างแตกต่างจากสถาบันการเงิน มีการกู้ยืมซ้ำทำให้ไม่เห็นสภาพหนี้ที่มีปัญหาที่แท้จริง เป็นต้น นอกจากนี้ ความแตกต่างในด้านเศรษฐกิจตลอดจน สังคมของแต่ละประเทศก็ส่งผลทำให้ผลงานวิจัยในแต่ละประเทศมีความแตกต่างกัน

ข้อจำกัดของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีข้อจำกัดเกี่ยวกับข้อมูลอัตราส่วนทางการเงินบางอัตราส่วน ที่อาจนำมาใช้ในการวิเคราะห์เพิ่มเติม แต่ช่วงเวลาที่นำข้อมูลมาวิจัยสหกรณ์ออมทรัพย์ ไม่ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลไว้ ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของลูกหนี้เงินให้กู้แก่ สมาชิกว่ามีสภาพเป็นลูกหนี้ปกติ หรือลูกหนี้ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ซึ่งถ้าทราบรายละเอียด

ดังกล่าวจะสามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์ร่วมกับอัตราส่วนทางการเงินอื่น ๆ อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ลูกหนี้เงินให้กู้แก่สมาชิกทั้งสิ้นทั้งในด้านอัตราส่วนทางการเงิน และวิธีการบริหารจัดการ โดยยังคงเพียงพอต่อการนำมาวิเคราะห์และสรุปผลการวิจัย ตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้

นอกจากนี้ มีข้อจำกัดในการรวบรวมข้อมูลเงินกู้ยืมจากแหล่งอื่น ๆ ของกลุ่มตัวอย่าง ที่แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างกู้ยืมเงินจากที่ใด จำนวนเงินกู้ยืมเท่าไร ระยะเวลาชำระหนี้เป็นอย่างไร ตลอดจนเงื่อนไขของการกู้ยืม ซึ่งถ้าทราบรายละเอียด ดังกล่าวจะสามารถนำข้อมูลเหล่านี้มาวิเคราะห์ร่วมกับตัวแปรอื่น ๆ อันจะเป็นประโยชน์เพิ่มขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

ในส่วน of ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต ผู้วิจัยขอสรุปข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการพัฒนาแบบจำลองสำหรับทำนายความสามารถในการชำระหนี้ของสหกรณ์ออมทรัพย์ โดยกำหนดตัวแปรอิสระเป็นอัตราส่วนทางการเงินและการบริหารจัดการ ส่วนตัวแปรตามเป็นความสามารถในการชำระหนี้ของสหกรณ์ออมทรัพย์ ซึ่งผู้ที่สนใจจะทำการวิจัยในอนาคตอาจศึกษาตัวแปรอิสระตัวอื่น ๆ หรือปัจจัยด้านอื่น ๆ ที่อาจส่งผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของสหกรณ์-ออมทรัพย์ เช่น ปัจจัยด้านขนาดสหกรณ์ออมทรัพย์ อายุของสหกรณ์ออมทรัพย์ หน่วยงานหรือกลุ่มอาชีพของสหกรณ์ออมทรัพย์ และการกำหนดนโยบายและกลยุทธ์ของสหกรณ์ออมทรัพย์ เป็นต้น

2. อาจศึกษาวิจัยในหัวข้ออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของสหกรณ์-ออมทรัพย์ เช่น ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาแบบจำลองสำหรับทำนายล่วงหน้าด้านอื่น ๆ นอกเหนือจากความสามารถในการชำระหนี้ของสหกรณ์ออมทรัพย์ หรือศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการที่ดีในสหกรณ์ออมทรัพย์ เป็นต้น

3. อาจศึกษากลุ่มตัวอย่างที่เป็นสหกรณ์ประเภทอื่น ๆ นอกเหนือจากสหกรณ์-
ออมทรัพย์ เพื่อพัฒนาแบบจำลองสำหรับทำนายความสามารถในการชำระหนี้ให้แก่
สหกรณ์ประเภทนั้น ๆ

4. การวิจัยในอนาคตควรมีการปรับปรุงให้สอดคล้องกับสถานการณ์
และสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้ได้รับข้อมูลที่ถูกต้องมากยิ่งขึ้น

สรุป

สำหรับเนื้อหาในบทที่ 5 นี้ ประกอบด้วย 4 หัวข้อ ที่สำคัญ ได้แก่ (1) สรุปผล
การวิจัย (2) อภิปรายผลการวิจัย (3) ข้อจำกัดของการวิจัย และ (4) ข้อเสนอแนะสำหรับ
การวิจัยในอนาคต โดยในการสรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย ได้แสดงให้เห็นว่า
ตัวแปรอิสระทั้ง 13 ตัวแปร ในกรอบแนวความคิดที่ 2 มีตัวแปรอิสระ 8 ตัวแปร
ที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของสหกรณ์ออมทรัพย์ต่อเจ้าหนี้เงินกู้ภายนอก
ประกอบด้วย ตัวแปรอัตราส่วนทางการเงิน 2 อัตราส่วน และตัวแปรวิธีการบริหารจัดการ
6 ข้อ ดังนี้

1. อัตราส่วนลูกหนี้เงินกู้ทั้งสิ้นต่อสินทรัพย์รวม
2. อัตราส่วนเงินกู้ภายนอกต่อสินทรัพย์รวม
3. เงินกู้ยืมจากภายนอกส่วนใหญ่สหกรณ์นำมาให้สมาชิกกู้
4. การประมาณการล่วงหน้าเกี่ยวกับกระแสเงินสดได้มาและใช้ไปของสหกรณ์
ไม่ได้นำมาใช้ในการบริหารสภาพคล่องอย่างมีประสิทธิภาพ
5. การขยายวงเงินกู้ และ/หรือ ขยายวงระยะเวลาชำระหนี้ให้แก่สมาชิกมีผล
กระทบต่อปัญหาสภาพคล่องของสหกรณ์
6. ลูกหนี้ที่มีปัญหาส่วนหนึ่งมาจากนโยบายตอบสนองความต้องการเงินกู้ของ
สมาชิกโดยไม่คำนึงถึงผลกระทบต่อสภาพคล่องของสหกรณ์เท่าที่ควร
7. ลูกหนี้ที่มีปัญหาส่วนหนึ่งมาจากนโยบายหารายได้ เพื่อนำมาจ่ายเงินปันผล
โดยไม่คำนึงถึงผลกระทบต่อสภาพคล่องของสหกรณ์เท่าที่ควร
8. สหกรณ์ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการบริหารการเงิน

สำหรับข้อจำกัดของการวิจัยและข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต เป็นการกล่าวถึงข้อจำกัดของข้อมูลที่นำมาวิจัย และข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ สำหรับการวิจัยในอนาคตที่ผู้สนใจสามารถนำไปต่อยอดเพื่อการวิจัย หรือเป็นแนวทาง ในการวิจัยในอนาคต อันจะเป็นประโยชน์ต่อแวดวงวิชาการด้านการวิจัยต่อไป